

Hawngu Lyutux

msiwat la, maki zik sali ku lla'i ga, kyalun naha yutas, “ yutas, ini walax la, hala sami mtisan tanux la aw? ” “ ini na, msiwat balay lga, ana simu musa tanux la ”. “ um! um! ” haya maha ku lla'i, ini pa'as lungan naha, niya s'alu ni yutas blihun na. “ yutas, msiwat balay la! wahiy mita muri ”, “ a! aw balay ini 'walax la ” “ usa! usa! usa mtisan tanux kwara mamuw ”. mgnaw tanux kwara ku lla'i. “ a! Hawngu Lyutux uy! ” ptringan nku utux la'i, “ Hawngu Lyutux! ”, “ Hawngu Lyutux! ”, “ Hawngu Lyutux! ”, ma'as hmuwaw ttanux kwara lla'i.

utux la'i ga kmayan la, “ laxiy ptringiy ba ga! ” “ huwa pi? ” “ utuw mpurung tluling ba ma, maha yaki muw ” pungan naha ru mngungu lru, ini naha ptringiy la.

niyan muwah tanux uzi yutas la, p'usan naha maha, “ balay? yutas, utuw mpurung tluling ba maha, balay pi? ” “ inah! inah!... kyalaw simuw kwara mnaha nanu ku sawn ta Hawngu Lyutux hani ”, “ Hawngu Lyutux hani ga, tnuni na Lyutux Binkis Tayan ” ru asa ku mhu'in ta lga, utuw musa sa Hawngu Lyutux, maki sku babaw kayan, mnaga wayan mhu'in tayan asa.

limu na mhu'in ga, utuw plaka musa sa Hawngu Lyutux, ru wayan naha rasun 'tuxan, alang na ita kwara ka wayan mhu'in ”.

“ han! han! han!... ” maha ku lla'i. “ laxiy ptringiy ba ga, hayan maki Hawngu Lyutux hasa ku Lyutux ga. ” “ balay ay! balay ay! ”, ba'un naha lru ini ptringiy la. “ yutas, mmawsa su kiya uzi? iy lela. ” ma'ut lawzi ku utux la'i, “ hu ga, wahan kuzing magan ni yaba yaya muw, ru mwah kwara uzi gluw muw ga ” “ han! tiyakin blay... musa kung mluw uzi! ” “ laxiy ta'awh!, mmawsa ta kiya kwara na. ” “ han! han! han!... ” maha ku lla'i, ru t'aring mgnaw lawzi.

kmayan ku nbkis maha, musa su zik Hawngu Lyutux maga, siki lokah balay musa mlyap rrgyax ku tmalung hiya, ga blay ptasan na r'iyas tmalung la, mutuw naha sawn maha asa ku niwan tmalung su balay lma. yeku knerin hiya maga, siki ba su balay tminun ru 'ngyat su balay smr'iyu sali, nanu blay ptasan r'iyas na knerin la, maha kasa lga niwan su kknerin balay uzi lma. babaw kayan, si gska kya ku Hawngu Lyutux, ru mhtuw witux la, psyaxan nya kwara rhyan ru babaw kayan, ini kbsya lga, n_gyut n_gyut wayan ms'ungat ku Hawngu Lyutux la.

sgalan muw balay kmayan ku kay Tayan

aring kung la'i tikuy lga, ini kung kba hazi kmayan kay ta Tayan na. ulung sa mki sami sku sali ga, mutuw muw pungan yutas, yaki, yaba, yaya ru bsuyan muw tmalung ki bsuyan muw knerin, niya 'siy pkkayan nku kay ta Tayan uzi.

pungan muw hngyang na pinkkayan naha ru pinpcisan naha nku kay ta Tayan ga, ana mksobih ini ga mktwahi ga sungun blay balay pungan ku kay ta Tayan hani ki! mutuw muw memaw pkrahu gmyah na papak muw mung, 'siy ga kbhni niya m'uwas. nanu kyalun muw ku yaba yaya muw maha, “ ana ga psb'aniy kung tikay ku kay ta Tayan aw? ” aw! maha smyuk ni yaba yaya muw.

slwan tikay lku kayan lga, aw tingay mg'yebu la. txan kung ni yaya muw ru ihiy kung nya tpihun maha, “ Ciwas, sb'anay misu kay ta Tayan ki! ” pungan muw lku kay yaya muw hani ga memaw kung mtberaw llingay sali muw ru rngu muw mstoput m'as. huwa kung maha kani m'as ga? kyalun kung ni yaya muw maha, atuni plmuh su ggluw ga, kusa maha, “ mama, lokah su ga? ” masu smyuk laha lga, kayan lozi maha, “ mama, mhuway su balay. sgagay ta la! uwah cisan ki! ” son kani lhniyun su ru

kinpusan su kmayan kbaga krriyax lga, musa pyux ba'un su kmayan kay ta Tayan la. nanu maha kani ku pyang muw sgalan balay na kay ta Tayan.

ye'igiy bsya kung lnglung maha, mwani ba kung kmayan kay ta Tayan nanak lga, musa kung thuyay ba pkkayan yaba yaya muw ru kwara utux sali muw ru ggluw ta. nki kung ini krangi sa mngnguray mki sku sali muw ru alang muw. nanu iy pyang muw syun balay inlungan ku kay ta Tayan hani uzi, atuni ba kung kmayan kay ta Tayan lga, 'yat muw nbah yengan balay balay ku kay ta Tayan ru gaga ta Tayan la.

txan muw utux pkba'an biru hbayaw balay tayan niya mcisan kya, siy tbah kyan utux mkbaga biru hminas tikay nku bih muw, ru tlamaw ta tikay kmayan kay Tayan ru txay ta maha nanau ku snyuk nya maha si. kyalun muw maha, ''rawin, ima lalu su ?'' smyuk la'i tikuy maha, ''mama, lalu muw ga Pihaw Yapu'' han...nanu ''pisa kayan su la, Pihaw'', smyuk lozi maha ''mpuw sazing kayan muw la, mhuway su ki mama.'' Minkux kung maha, ana...huwa ka ba balay kmayan kay Tayan la'i hani ru 'lelaw pungan kay nya Tayan uzi. lnglung kung nanak maha ga, kyala nya sgalan ru lhani nya kmayan kay Tayan mki sali.

oyat

utux yaw Inlungaw ta. maha nanu na s'uli ga m'oyat? blay ku knxan naha? ini ga pyux ku kinba'an naha? haziya ga ba mrraw kwara utux sali? kyaruma s'uli ga lokah tluyaw sku mbaziy Loto. kyaruma uziy pshut sku p'asan na ryax ga thuyay tluyaw sku rahu na ye'aya. asa ga balay m'oyat la?

mki sahu ya na sesyo hiya ga ini ptna ku pincba'an nya. niya brwan sku sesyo ga mspat na oyat niya nya sbiru. kyan ku mkhhuy inlungan ga musa m'oyat, alang kayan ga kyan bung naha, mngilis na s'uli ga m'oyat, wahan smhelaw inlungan naha. kyan ku pl'ux inlungan ga m'oyat balay gi musa nya thuyayun tayux Yaba Lyutux Kayan. ba gmlyutux s'uli ga musa thuyay magan gnaluw na s'uli uziy. smogan su psblay sku ss'uli ga, musa son asa ku la'i balay na Lyutux Kayan. luhing snbin na bbinkisan na sehu uziy ga, mutu maha pyang syun inlungan ga siki syun su inlungan ku yaba yaya, yutas yaki. laha ku mnay isu insuna. blay kinhangsan su utux sali lga, musa su thuyay mlahang sku utux rahu na cinlangan la, babaw nya lga, ana rahu kwara koka, alang ga musa kyan ku kinblay nya balay la.

son kani tayux ga, myanux ta babaw rhyan hani ga, yat ita nanak ku llungun ta. siki syun ta inlungan uziy ku utux sali, utux alang. atuni ita

nanak ku syun ta inlungan ga, phtu kya kwara ku tinya'ih na inlungan la. siga mhhakas, mk'ihuy, mks'ari, kebingan, trahu, ini psswayan...sinyani lga, ana utux sali ga 'yat pkba mkkayan la.

balay ga, ana utux sali, utux alang, utux inlhuyan, utux kyokay ru utux koka ga, kyan kwara ku gaga nya. glgan ta ku gaga lga, ini ptkari ku inlungan ru pinhkngyan la. nanak ku ini ta si inlungan gaga, pinkyalan, 'si ta pin'nanak tbuciy, nanak ita ku llungun ta, mutu 'si inblay mhiri la. atuna yaba ini p'yaba, yaya ini p'yaya, txan na lla'i lga, 'yat nbah mung kay sku pincba'an ta la, musa ksulung sku pintyawgun nku bbinkis nya.

txan mu kruma inryang na sehu hiya ga mutu niya brwan maha, ptyaw sku blay na yaw, ana ini tehuk ku oyat na ga, wayan mshri ku ya'ih hiya la, mtyaw su sku ya'ih na yaw ga, ana ini pstutu sku ya'ih na yaw misu soni, ana ga wayan mktwahi twahi sku isu oyat la.

nanu ye'asa ku pbinah ta Inlung sku utux yaw ka nanu son oyat hiya? 'yat yaku blay inlungan ru mshyu na pinhkngyan, glabang ku inlungan ru syun inlungan kwara ss'uli pi?

snun balay ku alang muw

mtuli kung mgyebu sa mt'yu spngan lga, ihiy kung hazi smr'iyu na kabang, ya'aniy lku mmawsa kung miru, nanu asa ku utux utux ryax hinkngyan muw mki sku mts'ka pkba'an biru hugan heci.

mpuw magan kayan muw la, tyax asa ga niya kung mnama pspung biru sku mwwawi pkba'an biru. ungat balay hngi'an muw mta'yux biru krryax, ye'igiy pyux balay biru ttxan muw, lunga sa lokah mtkenay tnux muw, ttwang bliy blay s'yung tunux muw uzi. tehuk sku kingabi lga, ihiy kung mta'yux lozi biru, inble'un muw mkuw pkta'yux biru, mutuw tehuk sku s'ka byangi, ru ya'ih min'abi muw, mutuw kung smnenu alang muw ki.

nanu ku pyang muw snun kinyanux alang muri, yeku ryax 'bagan ga, mutuw niya kmluh kwara alang. mgluw kung yaba yaya musa kmluh, ru tun sa utux utux buwan na saxa hi muwah rmaw kmluh sali s'uli, nanu maha kani mutuw ba mprraw ru ggmalu, hani ku ita na alang Tayan hiya maga "psbayux" son ta ma.

pyang blay txan niya mrawmun kmud pagay kwara mama yata, ana ru memaw niya mbbwaxun, nanu siki kbalung ta pagay ku niya ptubun s'uli uzi. tuli lru knluh naha utux utux bingan na pagay ru inble'un naha smku

sku rhyan, kinruyux naha mkuw kya. ini kbsya lga 'sugan naha sazing kumi tayan pspung psilay na pagay, yeku ima gleng kmasu smilay ga, asa ku itu lma. Lokah balay rub lay balay txan ki.

yeku sami lla'i hiya ga memaw sami m'as yemangay ru masay sami tmpak ba maha u, "klawkah! klawkah! ima mamuw itu ki!" siy txiy yaya muw ga niya nya lhugun utux bingan pagay na "lyangun" son kani lmpuw ga kyala mpuw tungan msyaw niya siy pbkuw kya, kmayan yaya muw maha, niy slingaw ta ru ni'aw ta, memaw kung kmux maha, "yaya, blay ni'un pi?" siy txiy magan putung ku yaya muw ru misuw nya slingun ku lyangun, tilagay! blay ni'un ki, tpihun muw rawin muw Takun mha, uwah mani lyangun, tuli ku rawin Takun maha, tiya kinblay ni'un, ini muw ba'iy sa niya mkalux ku uwa muw, ana mama yata ki yaba yaya muw ga, rngu naha msya ki.

llungun muw balay nku kinyanux slali sku alang ga, ima ba sa kahun inu ku buw rozi muw niya 'siy shutaw sku rhyan, ye'igiy 'yesuw balay kinba'an muw na biru, niwan niya pslhbaw ku inlungan muw, sungun snun balay ku alang muw.

Cima^ kiso

O Pangcah kiso hay?

Hay, o Pangcah kako.

Mafana' kiso a misanopangcah haw?

Ma:mang ko nikafana' no mako, o minanamay kako imatini.

Icowa^ kiso a minanam to sowal no Pangcah?

I picodadan, tomatira pasifana' ci mama^ ato ci ina^ i takowanan i loma'. Ano cilimaw kako i, taloma' kako i niyaro', o fangcalay a pinanaman ako to sowal no Pangcah itira. Rahoday a nanamen ko sowal no Pangcah, maolah kako a minanam.

O Pangcah a finacadan, maresap i sawalian ato i satimolan no tay-wan, nika i sawalian ko sa'alomanay no Pangcah. Itira i niyaro' no mako, o Pangcah ko sa'alomanay, o haliradiway, o halikeroay, ato maolahay a malali'ay ko niyaro' niyam. Anini^ masomad maso:mad ko 'orip no tamdaw, mikilim to saka'orip ko ina^ ato mama^ i tokay, saka hakelong sato kako a miliyas to niyaro' a tayni. O harateng no mako, hacowaay a romi'ad, o tataloma' kako i niyaro' ako.

Ci akong sato ako, ira i niyaro' ciira a maro', o kalas to no niyaro' ciira. O matanengay ciira to 'orip no niyaro'. Mafana' ci akong ako a pakongko^. Iti:ya mararid kako a mitengil to pipakongko^ niira i kalaeno no kilang. Mafana' ciira to masamaamaanay a demak, mato o nanicowaay ko tamdaw, nanicowaay ko Pangcah, cima^ ko lalengawan no to'as ako. Awaay ko kafokilan niira. Maolah kako a mitengil to masamaamaanay a kongko^ ni akong. Tomatira, lokoongen ako ko kongko^ niira, ta papitengilen ako ko idang ako. O kakalimelaan a maemin ko materekay no to'as a fenek. Tereken ako a mirayray konini a kakalimelan a fenek no to'as.

Cima^ kiso?

Ci marang kako, o naikalinkoay kako. O Pangcah kako, o sa'ayaway a tayni tonini a kanatal ko to'as no mako. O tafalong han ko ngangan no niyaro' ako. Maolah kako to niyaro' no mako, maolah kako to finawlan no niyaro' ako. Mahemek kako ao Pangcah.

Minanam to 'orip no Pangcah i kacihangan

Pasela'an no kacihangan, mikapot kako to minanafay to 'orip no Pangcah a sa'opot no pisya-lin-ing i Kiwit. Kacihangan tadafa^det ko romi'ad matalaw ko tamdaw a masadak, nika mafana' ko citodongay tonini a tayal a singsi. Yo tata'ang ko cidal i mamalahok, i laloma' no 'adawang kami a minanam to nananamen. Ira ko pasifana'ay a singsi to saway no niyaro' no Kiwit, masamaan ko lalangan no saka ira no niyaro' no Kiwit sanay, itiyato kami a mafana' naitiniay i Cilangasan ko lamit no Kiwit ato kasaniyaniyaro' no Pangcah.

Sebat a romi'ad ko sa'opo^ no niyam i pisya-lin-ingan, toromi'ami'ad tadakahemekan ko pasifana' no pasifana'ay a singsi.

Saka-cecay a romi'ad, keriden no singsi kami a talalotok, orama i tala'alo^ mikilim kami to mamakaen a rengos/semot, ira ko lokot, sama', laoc, dongec ato sokay..., ono 'alo^ a mamaala^ i, ira ko kalang, dadamcik, 'ili ato foting..., onini a mialaan niyam i lotok ato i 'alo^ i malosikaen no niyam a malahok, tadapatay no fecol kami a malahok.

Saka-tosa^ a romi'ad, saromi'ad kami a minanam a mitolik, o mato'asay a faki no niyaro' ko singsi niyam. Sa'ayaway a tayal i micadcad

to 'oway, herek sato i misi'oway to nicadcan a 'oway, ta tolik sato to maamaan. Ira ko mitolikay to tapila', ira ko mitolikay to faroro^, ira ko mitolikay to kopit..., tadasalongan a nengnengen ko nitolikan no niyam.

Saka-tolo^ a rimi'ad, o sowal no Pangcah ko nananamen no niyam, o sowal hananay o kakalimla^an i 'orip no mita, ano mafokil to sowal no niyah i caay ka tatodong ao Pangcah ko 'orip. Talacowa caay ka rahoday a nanamen ko sowal no Pangcah, nikaorira, mafana'ay ko singsi niyam a pasifan', pakaynien ciira i ma'araway no mata ita a serayan a pasifana', ano o ngangan no kalosemot, ano o ngangan no kalodateng, ano o ngangan no i nanomay a pina'orip, anoca maferay a 'ayam ato manafoyay i sera^ a kahirahira a fao, kahemekan ko pasifana' no singsi, malipahak kami a minanam to nananamen, i faloco' a ma^min ko pasifana'an no singsi.

mafana'to kako to 'orip no Pangcah hananay. Ano pakaynien i pinanam ako to sebat a romi'ad i, o komaenay to rengos/semot a finacadan no Pangcah.

Talipaelal ko faloco'

O tada fangcalay a sowal, o roma i manga'ay a mafalic ko 'orip no tamdaw, o roma i manga'ay saka palal no caay ka talipaelal a tamdaw. Tahacowa ka tata'ak ko 'icel no tada fangcalay a sowal sao? deng o mafana'ay a mitengil a tamdaw ko mamafana'. O roma i, ca ko masamanay a palimo'ot a sowal, malasakafalic no tamdaw a tahada'oc.

Itiya ho ira ko cecay a kapah tada mafana'ay citanengay a tamdaw, cifaloco' to masamaanay a demakan, maemin ta'elifen, kikakaen no mako ko cimacima a tamdaw saan cingra, malacitanengay awa:ay to ko caay kafana' i takowanan saan ko faloco' nira. Nikaorira, mata'elif to ko pinapina no mihecaan, tadafang:cal ko mitayalan nira to romaromaan a demak, nika, o sakacitaneng nira awa ko tongatongal no fana', sacanaar sato ko faloco' nira a miharateng. Yo cecay a romi'ad, tayra cingra misalongoc to tadamaanay citanengay a singsi. " Ta! talalotok kita, samaanen a midemak ano saan, tahira to i sasinang no lotok fana' sato kiso. " han noya singsi a pasowal cingra.

Dafak, lomowad to cangra talalotok, nika nengneng han kora lalan sakatalalotok adihay ko ma'edilay lami'emiay mimingay a fokeloh, tada

papienep to tamdaw. Paka'araw cingra to kaolahan nira a fokeloh, papiparoen to noya singsi i sofok koyoden ningra. Caho caho katenes matomes to koya sofok, caayay to pakahadidi mikoyod cingra toya sofok. Sa langiwngiw sa a somowal, " singsiaw, koyoden koyoden tahiraen i sasinang no lotok sa kiso, itini ho caayay to paka'orong. " Pameceng pameceng han nira minengneng koya singsi. " Hai, a matira aca sa maanen saw? " sedi sa a matawa koya singsi. " Pateli han " han noya kapah a paca'of. " A matira ko faloco' ano ca patelien, kakoyod han kora fokeloh maan han macokacok talalotok saw? " tatawa han noya singsi a milicay.

'Enga sa koya kapah a masaenger, mato kafahalan sanay a talipaelal ko faloco' nira, maherek miaray toya singsi tangsol to milaliw cingra. Ikor to, sarocor sato minanam to saka citaneng cingra, so'elin kalamkam ko fana' nira. Saka, ano ira ko patosokan no faloco' no mita o tamdaw, ano caayay pitolas misa'icel, caayay pisawad, to'or han ko misafaloco'an ta marawis iso ko sataraway i rakat no 'orip iso.

111 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【海岸阿美語】 國小學生組 編號 3 號

O sapi aray to malawinaay a sowal

Matiya o cidal ko olah no ina caay ka 'idi a paedil to hekal, deng o painian nira, caay pialongoc to sapatikoaw, malasaka awaay to ko tolas to sakadiheko no faloco'. Ano awaay ko damsayay a faloco' no ina, deng to o 'edes ato tafihaw no faloco' ko iraay tona hekal, orasaka, o dengan to o olah ato sida'itay no ina a faloco' ko sapadiheko to tamdamdaw a ma'orip itini tona hekal.

Na maherek mahofac tamiyanan sasepat a malakaka tangasa anini, caay pitolas to romi'ami'ad ma'imer midipot tamiyanan, caayay ho kahokal ko faloco' a sida'it to pitilid ato saka tanestes no tatirengan niyam, nika awa:ay ho matengil niyam maroray to kako sanay a sowal. Oya damsayay kalilicayay a laway ato ya sakiftol sacarekah sanay a kamay nira, matesek a maparo i kemod no fasloco' no mako, inaaw! wata ko roray no miso pahafay to saki tamiyanan, onini haw i, caay ko mamatawal no mako tahada'oc.

Inaaw! kinafalah sa kiso to tatirengan, awa:ay ko tararikor no faloco' iso mihofoc, pakaen, palahad tamiyanan, malasaka awaay to ko kihar niyam

a ma'orip, hatiniay to ka talolong a olah iso, samaanen caay to ko mamafilo a mipanocay kami. Itini i kemod no faloco' niyam, awaay to ko mikakaay to nika tadamaan no ina tona hekal.

O tahada'ocay ko olah no ina, nengneng han masamatini, satomili' sato ko fokes nira, sa mihecaheca sa matongal ko kofel no pising nira, hato maroray to kako caay kasaan, sida'it ho to romi'ami'ad tamiyanan sasepat a malakaka.

Romatini sato mato'as to kami a malakaka, deng to o piaray ko faloco' caay kasaan, to laday i papotal a mitilid, kafana' mingodo to ina ato mama, midoedo to lekakawa no pitilidan, fangcal ko kaciwidang ato misa'icel a misa'osi, mala o fangcalay a wawa, aka pisahakeno to sakalatamdaw ato nafaloco'an ni ina i titanan, ano ira ho ko limaw kalalok a minokay pacafay anca keriden talacowacowa a misalama, onini i, o safangcalay a sapanofo to ina konini.

Kutang to cidal

Kakedengan itiyaho, to romiamiad i kakarayan. Ila ko ccay o wina ccay o wawa a cidal saan. Macedeng ko rakat no wina cidal to mihecahecaan. Ya wawa cidal sateruteruc sa sacikacikay sa. Awa ko tapinangan to rakat nira. Ini to nika tusa no cidal hiwawa. awa ko osi no fail pasicowako fiwfiw, awa ko ledu no tuem no 'orad sakaicowaaw, suni mafudo' ko rumiad, suni makedal ko niyaro', rawraw saan ko tamedamedaw lamilitemuh to lonalon.

Yanan a mihecaan, taangay ko piicang no cidal to hekal, alafin aawa sa ko cepa', lafadi'fadi'(相繼枯委) sa ko rengaw mipalumaan, manikaw to kakaenen to nananomen ko tamdaw ko faofao, la^tangitangic la^lalinlalin sa to cahiw no tiyad, oraantu i, papero' ko faki no niyaro', "Ano cima ko pakalefisay to ccay acidal i, ila ko tadamaanay a pakaulah!" saan. Yakayak sa malusiyang kona suwal i iyaniyaro'an.

Ira sedak sa ko tatolo tanoktokay mihayi'ay mamilifet, lafafa^fafa sa malalikel to wawa ningra, Si Aluciyap, si Kapitang, aci Tawipay, Pasiwali cedeng sa milawud to kahadakan no cidal.

Edeng kini alafintu ko mihecahecaan, malahad taakaytu sa Aluciyap, ya wama nangra maliteng i, latuutuul malaetu' i fatad no lalan.

maharek a mitadem, pasicidalho a rumakat, Mangata mangata ko rakat to cidal fa^det a fa^det, Pinaaytu kaalafin tahiratu saakawangay a tukus. Toya piceleman no wina cidal, masefeng ni Aluciyap mipana', koya wawa cidal i mata saan, nika duka caho katerak, miliyaw a romiad matakup ni Laway aci Kulas, kasadak patatuul han nira mikutang, itiyatu ciyas ciyas sa mafetas mapera', sidsid sa materak ko ikay, i sakacowacowa no riyal malakitakit, maedeng mu^tep ila ko tolo a romiad na tumerep ko rengreng, ya kalitusatu ko fawafaw sa milimek i tuetueman.

Kawastu i, ikor no laheci pasi niyaro'tu minukay, tahira i, o katafesiwantu ko ^nem polo' a mihecaan, maaraw no finawlan ilatu minukay ko tapadah no lahekal, lapasapasadak sa to sanga'ayay a kakaenen kaetuhay, paaray to cangacangaw udoudo ato riku', radiwen nira keroen nira a maacang, lipahak satu sakadufah a pakerang, mahemek lihaday ko urip to romiamiad.

Pacengo' to serangawan

Itiniay to i ^etip ko 'orip no mita, hala:finay to ko piliyas to niyaro' misa'icel a matayal i kalokatayalan. Minanay aca to sakairaaw sakanga'ayaw no 'orip no paro no loma' to mihecahecaan; awaay ko tuka a malingad to romi'ami'ad. I Tawyin Pin-Cenay ko kamaro'an ako a niyaro', 'alomanay a masaupu ko 'Amis itini, iraay ko naniKalingkoay, Pusungay a salikaka ato nanicuwacuwaay a malinah tayni a malafiyafiyaw ta masaniyaro', tudungay to o sakatusa a niyaro' itini. Iraay aca a mapatireng ko mamidemak to no kiloma'an a yofayof ato sakuwan, malikecay ko kasakapukaput no selal niyam, to mihecahecaan caayay ka'e:ca a miacang to kiloma'an a romi'ad, mido^do to pinangan no lite:ngan ho, karawkaw ko kapah ato kakitaan a mikayki malalicay to hadademaken a tayal.

Midutuc to taneng no liteng ato serangawan no likisi, pasifana' to wawa no niyah masamaa:nay ko na'ikuran no malitengay, radiw aca, kero aca, cowa kalawa no mako a paini to wawa ako. Mikerid aca kako to kaemangay no niyaro' a somowal to sowal no 'Amis. Pikiloma'an i, patalaka'ayawen no finawlan a papipasowal to sowal no mita, watah: ko

hemek no malitengay to sowal nangra, matawa aca to kangilay no caciyaw nora kaemangay.

Pakayniay to i yofayof, patireng to katayalan i niyaro', mipatenak to kiwyiko no liteng. Cecay a lipay kinacecay a minanam tono litengan ho a nakayaman. 'Aloman ko mikihatiyaay no finawlan a minanam, to sakalalok no pasifana'ay sano'Amis sa cafaki aca fai a paini. Tuluay to a mihecaan ko pinanam niyam i katayalan, adihayay to ko mananamay niyam to nakayaman no liteng. Cecay ko mananamay to nakayaman i, minukay sato mitikur kako a miharateng milaheci toya pasifana'an ni fai anca ni faki i loma', mamalaheci to i, tadtaden ako a misaliyaliyaw a mido^do, ta cowa to katawal saan ko faloco', limela to nawadwadan no pasifana'ay to fana' no liteng sa ko harateng.

Patenaken ita i teluc no mita ko nakayaman a serangawan no liteng, itini i kitanan a mili'ayaw a mafana', ta ira to ko sapakafana' i kaemangay. Malamaan ko wawa no niyah, aka ka'idi a pasifana' to fana', mahaen i, cowa to ko mamalahedaw ko sowal ato serangwan; no niyaro' sato a demak i, keriden ita a mikihatiya painien to kafukilan ato kacango'otan nira.

Pakacitingsiya(Pakakoliciw)

Yo kaemang ho^ kako, ira ko matokalangay a paliding ako, cacokerohen no mako minanam a romakat; mafana' to kako a romakat i, o toloay to a moli^ ko paliding ako. Mato'as mato:'as to kako i, itiya i kahofocan ako a romi'ad, cakayananan no mama^ ako kako to cecay o citiliday to maloloay a citingsiya, lo:wi' sa kako a lipahak, nawhani cipaliding to kako to no tirengan. O citingsiya^ i, o 'icel no tamdaw ko sapiparakat, o wa'ay ko sapicokay ta maringer ko moli^. Ano talacowacowa^ to a miholol, caay papidaen, malo sapiyatayat to tatirengan a miondo^. O roma sato, ano mimaamaan to haw i, caloway to kako a talacowacowa^, saka tadamao:lah kako toya citingsiya^.

Maharate:ng ho^ no mako ko itiya:ay ho a demak, yo mihetatanam kako a minanam pakacitingsiya^ i, damaen no mama^ ako kako i kaikor, sowal sa ciira, “ Repeten ko handolo^, cokayen to saripa' ko pawa'ayan, aka pasalaeno a minengneng, 'arawen ko 'a'ayaw. ” saan. Matira saka caka:t epo:d caka:t epo:d, hanihani masatoko^ hanihani romakat, kinapinapi:na^ a misatiyotiyol a minanam. Halafin hala:fin to i, sawad hato no mama^ ako ko kamay niira, mato mafana'ay to kako sa ko harateng ako, saka maraay

mara:ay to ko nipiparakat no mako, salipahak sa kako. Namati:ra i, aya aya samaanen ko piciwi^? Aya aya samaanen ka epod? Orasaka, itira haca^ kako a motolo'. Kirami, sowal sa ko mama^ ako i takowan, aka ka talaw a matolo', o sakafana' no miso ko nikatolo' saan. So'elinay kinacecay a matolo' i, kinacecay a matongal ko fana' ako, manina' ako ko sakafana' a pakacitingsiya^.

Tomatira makakaletto^ kami a malawidang a pakacitingsiya^ a miholol, ano eca^, miyatayat to tatirengan. Tomatira itini i lalan, malalifet kami to tahenayay a pakacitingsiya^. Tomatira, misawad to handolo^, milawla^ a pakatawatawa^. O ma'araway sa i cikaw no lalan i, sahetto^ o pinaloma^, o kilakilang ato saepi'ay a fali^, itira mapawan ko masamaamaanay a roray, awaay ko kihar a ma'orip to romi'ami'ad. Maharateng konini i, ma'ilol mangalay a patiko^ to itiya:ay ho^ a 'orip.

Maolah kako toya citingsiya^ ako. Ano paka'araw kako to pakacitingsiyaay a tamdaw i, maharateng to ako koya i 'ayaway a 'orip ako i lalan no palapalaan, caay ka pawan kako tahanini.

Sida'itay a faloco'

O sida'itay a faloco' haw i, o tadamanay a pinangan no tamdaw, o sapipalalan to sakalali'ay no kalotamdaw, ato o sakanga'ay no kitakit no mita.

Yo cecay a romi'ad, romakat kako i lalan, ma'araw ako ko cecay a fa'inayan, macokeroh ningra ko ya mato'a:say a fayi^, nika ya fa'inayan a tamdaw i, caay palicali:cay toya mato'a:say a fayi^, caay haca^ pipalowad toya mapolinay a fayi^, toa:n saan a miliyas. Yo paka'araw kako to matiniay tati hay a pinangan no tamdaw haw i, rokrok saan ko faloco' ako a matelii^, o roma^ a kararoman no harateng ako i, oya micodaday ho^ i mamangay picodadan a wawa^, paka'araw to nikatolo' noya mato'asay a ina^ i, 'ara:w tafesi:w saan, awaay ko siniada'a:da; o roma^ haca^ a wawa^, samatiya sa cingra caayay paka'araw toya mato'asay a fayi^, awaay ko sini'adaay a faloco'. Ya sato a fayi^ haw i, mangalay cingra a lomowad, nika caay pakalowad, awaay ko 'icel ningra. Toya tatokian, ira ko cecay a kapah paka'araw cingra haw i, tangsol sa a mitawos toya ina^, ta 'afofoen ningra a palowad, tihtihen ningra ko tahefod no fodoy noya fayi^, ta licayen ningra koya fayi^, “Mamaan kiso ina^? Cidoka' ko kamay iso? Nga'ay ko wa'ay

iso?” han nira. “Aray wawa^! Awaay ko maan ako!” sa koya fayi^.

Maherek a palicay to ya fayi^ ta liyas sato cingra. 'Araw sa koya ina^ toya kapah, ta sowal sa “O tada fangcalay a wawa^ kiso!” saan. Maherek a somowal, ala^ sa to cokor, liyas sato cingra.

Ma'araw ako ko matiniay a demak i, tada mahadoway ko faloco' ako. Harateng sato kako, itini tona hekal, 'aloman ko tati hay ko faloco' a tamdaw, nika ira ko fangcalay ko faloco' a tamdaw. Kita sato i niyaro'ay, nanay mafana' a masasingodo ato masasidipot. Ano caay kafana' to matiraay a demak haw i, caay to ko no tamdawan a pinangan ko matiraay. Itini i 'orip no tamdaw, adihay to ko manina'ay no mita, ira ko kinafalah sananay to 'orip a mangalay pa'orip to cimacimaan a tamdaw, o kakalimelaan, o kakahemekan, o tadafangcalay ko matiraay a pinangan. Aanini a romi'ad, o ma'araway no mata^ ako to matiniay a demak i, tada mangiyangi^ ko faloco' no mako. O maminanam kako to matiraay nga'ayay a pinangan noya kapah. Nanay pakatayalen no mita ko olah no faloco' ita; ano matira, o tireng no niyah ko satapang. Ano mareko^ no mita konini i, o mamanga'ay a malafangcalay konini a ka'oripan no mita a kitakit.

misaloma' a serangawan no 'Amis

Ma'oripay itini i Taiwan a Yin-cu-min, Masasiroma koni patireng to loma', Tinako o 'Amis a finacadan itira i dahetal a patireng to loma', o i ngata'ay a lotok a kilang ato 'a'ol fulo' fitunay 'eli' ato 'oway ko sapi saloma'; ono Manowan a finacadan itini i lotolotokan a patireng to loma', o masa sapaday a fokeloh ato kilang ato 'oway ko sapi saloma'; ono Fotod a finacadan itira i kasa 'apilis a mi korkor to paloma'an o fokeloh sapi taring malo patih, o kilang ko hecek o 'eli' ko sapi fadahong, ta: da mahapinang ko taneng no Yin-cu-min a mafana' mikitado to mata todongay sapi saloma' a kalomaan a losay.

O sefi, loma', pikacawan, pakolongan, cukep, demi' no 'Amis, saheto o kilang o 'a'ol o 'eli' ato 'oway ko sapi patireng, o na sapi simsim mi kilim ato mi pili', o taneng no to'as no 'Amis konini, o maan a kilang ko a lohecek? O maan a 'a'olan ko malo dayna? Maanen ko pifalod ta makedec tanektek? Ma 'emin mateli mana'ang i fongoh no mato'asay, onini saheto o papalifeten no mita a minanam a mifana', Aka tawalen no mita, mala sawadaw ko fenek no to'as a patireng to loma'.

O kapah o pakarongay no 'Amis pakayni i pisaloma' mifuting ato mitilo ko saka lafainayan, mifuting ato mitilo o sapa ka'en to paro no loma', fainayan a tamdaw mafana' misanga' to kalomaan a sakatayal, mafana' misacaki, mafana' misakanas, mafana' misatapila', kasaloma'an mafana' a mipalimaw misanga' to paliding, 'epip no wawa, o saka tayal no ina i demi' a kaliling, tepi, 'alapit, sakahir, todong no malakadafuay a misa 'icel patireng to parod. Misaloma', misa'ariri', misanga' topikacawan ato misasefi sahto no finawlan malacecay amipatireng, todongay o malacecayay ko 'orip sanay a serangawan, o polong fainayan a tamdaw nani pakarongay tangasa i mato'asay ma'emin a mikihatiya matayal, itini inipisakilang a pasifana' komato'asay to kapah maanen ko nipisimsim to kilang, maanen ko nipi'oway, Adihay ko limo'ot a papina'on to kapah to tayal, yo malepon ko tayal to no romi'adan.

Isa sifoan no lafi' pacecay heca a pakimad ko mato'asay amipa 'icel to kasaselal ato palimo'ot to rayray no tayal ano dafak, itini i limo'ot ato kimad no mato'asay malahad cicefad ko taneng no fainayan a tamdaw, mangalef mangalef koka aredet no kimad no kapah no finawlan.

Pa'eno no tamorak

Maraod to ko canglaan, ira ko cecay limecedan no niyaro', maro' kalaeno no sasingaran mitenooy, kafahalan sa ira ko cecay a 'ayam patefo, laplap han caay ka pilaliw. Sahapinang han a minengneng, cidoka ko cepi' noya 'ayam, sasini'ada sa koya limecedan a pakanengneng, paiyo tafo han nira to kiradom, sanga'en nira ko mimingay a hako malodipong noya 'ayam, saromi'ami'ad han nira midipot pakaen to kakaenen, caka tenes, maadah to koya cepi' no 'ayam.

Nengneng han noya limecedan koya 'ayam caay to kamaan, palafac han nira, patonoen nira a somowal, "Safangcal han to minokay minengneng to ina, pina'on to to ikor, aka to padoka'en ko cepi'!" han nira. Mato mafana'ay a mitengil koya 'ayam to sowal noya limecedan, sata'ota'ong saan mato satango'or sanay a maefer a milaliw. Awaay to maharateng nika saka tola a romi'ad, ira patiko minokay koya 'ayam, mingitid ko ngoyos to cecay pa'eno no tamorak, pafeli toya limecedan. Safahka sa koya limecedan, ala han nira paloma i sota'

Saharakat sa ko romi'ad, fahal sa marohem to koya tamorak, peco' han noya limecedan ko cecay a mipela', awaay ko heciheci, nengneng han

matomes. Sakaliyalaw saan mato tadaekim ko pa'eno nona tamorak, pecihen nira ko cecay matiya to, tangsol to o cipidaay to no niyaro' koya limecedan.

Harakat malosiyang koni a lihaf, ira ko cecay mala'etoay matoka ma'ina to kacipida noya limecedan, misafaloco' mirepet to cecay a 'ayam, patado han nira mipitek ko wa'ay noya 'ayam, paiyo tafo pa'orip han nira to pina:ay to a folad caay kaadah, ikor to palafac sowal han nira, "Kalamkamen mingitid to pa'eno no tamorak sapaloma ako" han nira, mato mafana'ay mitengil koya 'ayam, caka pina a romi'ad ira to mingitid to pa'eno no tamorak, paloma han to nira i sota'. Maherek to paloma koya fafahiyan, malakanimoci to kako saan pakido sato micaliw milaom to pida, awa to ko pinang misa'osi to tadah nira, caho ketenes, marohem to ko tamorak nira, sa kalamkam sa a mipela', nengneng han nira, awaawa aca koya malecaday o tadaekim a pa'eno no tamorak, nika sadak saan ko cecay fongoh no mato'asay, sowal sa, "O ma'anofay a tamdaw, o pakafana' tisowanan konini, o caay to pakaala to matiyaay o tadaekim a pa'eno no tamorak, adihay ho ko tadah papatikoen no miso!" han nira a somowal.

111 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【馬蘭阿美語】 國中學生組 編號 2 號

O saka'iray no mako a waywayan

Yo kaemang ho kako, mipapacingay ko wama ako, o kaolahan nira a tayal konini ano pahanhan ho a maomah. Ano mamalingad mipacing anocila sa i, mifelihay to ko wama to koyomi a mi'araw to kalingadan a romi'ad. Ma'araw ho no niyam o wawa kona pisafelifelih nira to koyomi i, mafana' to kami, o mamalingad ko wama. Malingad to dadaya a mipacing, to kanikalan ira to minokay ko mira, ira to ko 'afar, 'aowangay, solita, kalang, co'ing, cekiw ato kong hananay a foting o nasetikan no wama. Toya papacem matayal ko wama ato ina ako a milicihap, militinayi'. Kami han to o wawa i, papitahidangen no ina kami to fofofoto, fakifaki, fayifayi, patayni i loma' a maranam. Toya pitahekaan i, tano'adet sa ko kakomaen niyam a maemin, itiya " aciyah! 'arede:tay to kona nifotingan no 'acawa! " sato ko fakifaki a mipapahemek to nahemekan na mira to nitayalan no wama; kako han to i, hemek sa a ma'iray ato masemer ko faloco' to ninian o painiay to salawina to nasetikan ni wama ato nikahemek no salawina.

Kaemang ho kako i, mangangataay ko loma' no salawinawina no wama ato wina ako. Ano mitahidang ho to maninaay i, sateroteroc sa ko rakat ako a mitahidang.

O sakapahay ako a 'orip koninian a demak ano haratengen no hatini, o sakapahay haca ato o nga'ayay a pinangan no 'Amis konini o mafana'ay a mipalada' to kakaenen ato mapolong a komanen. O roma sato o samakapahay a 'orip i kaemangan ho i, o ya pitatoor to winaan ato fayifayian talacowacowa a midateng. O nidatengan niyam itiya ho i, ira ko tatokem, sama', kalipangay, kawa'itay, kadawangay, ato datimtimay. Ora makapahay hananay a demak i, cowa pitatoor aca ko kahemekan no mako, oya pipalada' to salawina, fiyafiyaw to nidatengan ko kahemekan ako!

O maainiiniay, cowa kaidi', cowa pisateked to nikairaan, ano ira ko nga'ayay a kakaenen, mafana' a palada' ko matinakoay i 'orip no mako. Saka, o malemeday a tamdaw kako, o sakalatamdaw no mako konini o makapahay a pinangan no 'Amis, o saka'iray haca no mako a waywayan konini. Kita o teloc no 'Amis, aka katawalen ko matiniay makapahay a pinangan no liteng ita. Nanay maparayray kona kapahay a pinangan no liteng ita, malosakakapah no 'orip ita kona nano pido^do ita.

O kongko no to'el a kilang

Iti:ya ho, i nanaculan a niyaro' ira ko cecay ta:'angayay a to'el, marengaway i fati'ian no cinemnemay a pala, ano tatayra i nanaculan miladom ko fanawlan i, cuwa kaeca pita'elif tora to'el a kilang, itira pahnhan a macacawma'. Ira ko cecay a kapah lipalaw miala to funos kelacen nira ko tolak nora to'el, caho caho, pakayra toya makelacay a mahadak ko kahenganay a 'adeteng no to'el, mafaheka maemin ko paka'araway a sowal sa; "ma'ilangay ko to'el a kilang" sa! Itiya to ko finawlan a somowal, o kawas no nanacolan kona to'tel a kilang sa!

Ira ko cecay a romi'ad ira ko Paylang tayra i nanacolan miladom, ma'araw kora to'el miletek to! mana leteken no Payrang koya to'el a kilang saw? Ta:'angay koya to'el a kilang, cuwa ko mamafilo a leteken to cecay no romi'ad. Masasowal to kora Paylang; "cuwa ko mamalaheci ita anini miletek kona to'el a kilang, cila sato kita a miletek. sa!" itiya minokay to cangra a mafuti'. To cila pacelem oya Payrang, manengneng nangra kora to'el i, safaheka sa. Mana patatikol malengaw koya kinalettek saw? "Hano mahaen? Mateka to inacila a leteken i, mana patatikol malengaw kona to'el saw?"

Toyanan toi, oya Payrang o cakelis to ko sapiketon toya to'el a kilang, masolinga' to maketon kora to'el.

Mahalek a miketon, itira saho kora Payrang mafuti' to kalahokan, maiti'ih nangra ko ma'ofaday kohecaday ko ngisngis a malitengay, pasowalen nora ma'ofaday a malitengay cangra, "O tatilepen no mako kona to'el a kilang" Paca'of sa kora Payrang, "Hai! o laleteken ako! Somowal ho kora malitengay, "Ano sapiketonaw tora to'el a kilang i, alaen ko rosaros, alaen ho ko 'ilang no kohetingay a waco, o tangroy a satahaf ho." Paca'ofen nora Payrang, "Hai, kilim han ako kona nisowalan iso to sakatayal a losid."

Papacem to i, tayra kora Payrang mirosaros, so'elinay maketon to koya kilang. Itiya to i, faresi'en nangra ko 'ilang no waco i tatapangan no kilang, tahafen to tangroy a satahaf i kinaketon no kilang. Cowa to kasicengo' koya kilang, patay sato.

O kawas no nanaculan kora to'el a kilang. Ano makapapah ko kilang, langdaw ko papapapah i, o mamahecad 'aloman ko teloteloc no finawlan. Ano makapah ko 'orip no fanawlan awa ko maan to tati hay, oya papah no to'el a kilang i, mararid a rohroh makapah ko lengaw.